

een geliefkoosd huismiddel van Chineezers. Behalve de apothekers zijn er nog een groot aantal andere bereiders en verkoopers van arak obat en elk van hen roemt natuurlijk de zeer bijzondere eigenschappen van zijn praeparaat. Een 70-tal grondstoffen gebruikt een nauwgezet apotheker er allicht voor. Ze worden met arak gemacereerd en in het filtraat zijn dan de talrijke in arak oplosbare deugden van al die grondstoffen vereenigd tot een harmonisch geheel, dat dan ook in buitengewone mate het gezonde zoowel als het zieke lichaam ten goede komt.

Wat we hier van de Chineesche geneesmiddelleer gemakkelijk kunnen te weten komen, is uit den aard der zaak niet veel. Maar men kan er wel van op aan, dat signaturenleer en ander bijgeloof er een groote rol in spelen. Dat blijkt bijv. wel uit de hooge waarde, die men onder Chineezers toekent aan de versterkende eigenschappen van „djin som”, de wortels van een *Panax*-soort, althans van exemplaren, waaraan men met den noodigen goeden wil eenige gelijkenis met een menschelijke gedaante kan zien. Op volkomen dezelfde gronden stond in de Middeleeuwen in Europa de wortel van een *Mandragora*-soort in hooge eere, in het bijzonder als die onder een galg gegroeid was.

Van een niet geringe goedgeloovigheid bij den patiënt getuigt een medicatie, die, naar men zegt, in China wel toegepast wordt. De dokter hoort den patiënt uit, schrijft met zorg een recept op, frommelt dat samen en laat het den patiënt doorslikken: dit zou bijna even goed werken als het innemen van de obat zelf. Het is het crediet van den geneesheer, dat hier de genezing moet aanbrengen; maakt hij er echter misbruik van, dan zal zonder twijfel een dalende valuta het gevolg wezen.

Wanneer we, deze en dergelijke dingen overwegende, zeggen, dat de Chineesche geneeskunde en pharmacie nog in haar middeleeuwen verkeerden, dan doen we geen onrecht aan de ernst en nauwgezetheid van vele beoefenaars van die vakken, want aan die goede eigenschappen heeft het den degelijken medici en pharmaceuten in de Europeesche Middeleeuwen geenszins ontbroken.

En het is volstrekt niet onwaarschijnlijk, dat, als voor de Chineesche geneeskunde eenmaal de nieuwe tijd aanbreekt, zij wel is waar zonder twijfel veel goeds van het Westen zal overnemen, maar in ruil daarvoor menig bruikbaar onderdeel van haar uitgebreide materia medica aan het Westen zal afstaan.

Onze opmerkingen hebben, meen ik, wel hierop de aandacht gevestigd, dat, op het stuk van de geneesmiddelleer, Westen en Oosten meer overeenstemming, meer aanknoopingspunten vertoonen dan menigeen op het eerste gezicht onderstelt. En dit zelfde treft ons op ieder gebied, dat wij met niet al te groote oppervlakkigheid in beschouwing nemen.

„*West is West and East is East, and never the twain shall meet*”, zoo zegt menigeen KIPLING na. Maar ik betwijfel wel eens, of zij, die zoo spreken, eigenlijk wel de echte kenners zijn en van het Westen en van het Oosten.

Dr. W. G. BOORSMA.

EEN TOKÈH ALS MUIZENVANGER.

Ik lag in de voorgalerij van mijn hotelkamer te lezen, toen ik plotseling opgeschrikt werd door een luid geiep en eenig gestommel. In de veronderstelling dat een vleermuis verdwaald was geraakt, keek ik even in de richting, vanwaar het geluid kwam. U kunt mijn verbazing begrijpen, toen ik zag, dat mijn huistokèh, een middelmatig exemplaar, een muis gegrepen had. Hij had het dier in den rug gegrepen, blijkbaar van den muur af besprongen. Het drama speelde zich af op een leestrommel onder een tafel, die tegen den zijmuur geplaatst was.

De tokèh schudde de muis hevig heen en weer, zoodat haar kop tegen de trommel sloeg, hetgeen het gestommel was, dat ik gehoord had.

De muis was spoedig dood, waarna de tokèh met zijn prooi ging wandelen. Hij kon echter nergens rust vinden, want hij liep van de eene plek naar de andere. Blijkbaar wist hij met zijn prooi geen raad. Het leek mij ook toe, dat hij de muis onmogelijk naar binnen zou kunnen werken. Al was het dier klein, het was toch ongeveer zeven centimeter lang, den staart niet meegemeten, en een twee en een halve centimeter dik, de kop zelfs dikker. Het keelgat van een tokèh lijkt mij voor dergelijke afmetingen niet berekend, waar hij niet over de hulp van klauwen beschikt, om zijn prooi te verscheuren. Was het hier dus louter moordzucht, of een voedselkwestie? Wat mij opviel was, met welk gemak hij ondanks de bevrachting tegen den muur opliep. Wel zag ik aan de eenigszins gekromde pooten, dat hij zich sterk tegen den muur aandrukte, doch ook dit had hoegenaamd geen invloed op zijn snelheid, deze was zeer groot. Hij verschool zich ten slotte achter het blind.

Ik deed het blind open, om te zien wat daarachter voorviel, waarop de tokèh zich achter het andere blind verschool. Toen ik ook dit opende werd het hem blijkbaar te machtig, de muis viel uit zijn bek, en hij ging aan den haal. Ik liet de muis liggen in de veronderstelling, dat de tokèh nog wel terug zou komen en verwijderde mij voor een half uurtje. Toen ik terug kwam lag het slachtoffer er echter nog. Het bleek dat het dier was plat gebeten, terwijl in de huid groote scheurwonden voorkwamen. Ik heb toen niet meer afgewacht wat er verder gebeuren zou en de muis een eervolle begrafenis bezorgd.

A. VAN LEER.

MEDEDEELINGEN VAN DE VEREENIGING.

Afdeeling Soerabaja.

Op Zondag, 26 Augustus, werd een zeer geslaagde excursie naar het kalkheuvelterrein en de grotten van Soetji gehouden. Den avond te voren gaf Mevr. GEERTS een inleiding over de geologie en de flora van dat gebied, terwijl alle leden een lijst ontvingen van alles wat op het terrein zelf en op den weg erheen te zien zou zijn. Dit heeft er zeer zeker toe bijgedragen, dat alle deelnemers zeer tevreden waren met deze excursie. Daar het de bedoeling is eenigszins uitvoeriger dezen tocht te beschrijven in „de Tropische Natuur” wordt hier met deze korte mededeeling volstaan.

De vergadering van 30 September moest worden uitgesteld tot een nader te bepalen dag na de groote vacantie.

Afdeeling Batavia.

Excursie op Zondag, 7 October.

Nauwelijks was de eigenlijke wandeling begonnen, of de belangstelling voor het inwendige van eenige mierennesten deed een Inlander met een patjol engageeren, die deze woningen met krachtige slagen openhakte, larven, werksters en de grootkoppige soldaten aan het daglicht bracht; zelfs de koningin met haar enorme achterlijf werd in haar onderaardsch verblijf niet met rust gelaten. Ook was er gelegenheid om de van bladeren vervaardigde woningen van de bijtlustige semoet rangrang (*Oecophylla smaragdina*), zij het ook op eerbiedigen afstand, te bekijken.

De weg ging in het begin over een vlak terrein, dat niet altijd even fraaie klapperboomen droeg en wat verspreide boomgroepjes. Langs het voetpad kwam met grootere en kleinere onderbrekingen een soort van natuurlijke haag voor, waarin — zooals het droge klimaat en het ontbreken van water kan doen vermoeden — vooral gestekelde en gedoornde planten van zeer verschillenden habitus den boventoon voerden. In de eerste plaats viel wel op de lage *Phoenix*-palm, welke op Java alleen van die streek bekend is, en de vooral achter Tjilintjing in fraaie exemplaren voorkomende *Opuntia nigricans*. Gestekelde heesters uit die hagen waren: de roekem: *Flacourtia indica* MERR., de bidara tjina: *Zizyphus Jujuba* LMK., met zijn aan den onderkant dicht witviltige bladeren; een verwant van de roekem met drienvrige